

Okoličani se možato držé. Na Občini so se zbrali vsi župani in delegati okolice tržaške (39 vseh skup). Zbor zagotavlja in potrjuje, da v vsej okolici ni bilo nikjer ni pretefov ni razžalitev; protestuje zoper laži, ki jih trosita „Cittadino“ in „Neue freie Presse“; zahteva, da morata vse preklicati, kar sta pisala, če ne, da ju bode zbor tožil, ker hujskata in dražita slovenske in laške ljudi v tako nevarnem času; slednjič okoličane hvalijo, da niso oni mirú nikjer motili, in jim priporočajo, naj bi ga tudi v prihodnje ne kalili; meščanom pa tako-le govori: „Meščani! Tudi Vas zagotavljamo, da ne pripisujemo Vam skaljenega mirú; našega medsebnega prijateljstva i vzajemnosti zadnje žalostne dogodbe ne razderó; mi potrebujemo Vas i Vi nas. Nas veže stoletna prijateljska vez, močna i trdna dovolj, da je ne pretrgajo hudobni naklepi. Ne bojte se obiskovati okolice, porok smo Vam, da se nič žalega ne stori nobenemu, kdor ne draži i ne podpihuje našega ljudstva. Z Bogom!“ Sklenil je dalje zbor okoličanskih veljakov na Občini te-le točke: Mestnemu starešinstvu se podá pismo, v katerem bodo razložene želje okoličanov in se zavrnejo laži in kar se jim po nedolžnem podtika. — Okolični batalijon naj ne opravlja več ponočne straže v mestu, ker to ne spada v njegove dolžnosti. — Predmestni kraji (contrade suburbane) naj bi se deli v policijskih zadevah pod magistrat; cesarska policija naj bi se tod odpravila, ter prevzelo naj bi stražo ondot in po vsi okolici okolično krdelo proti primerni plači. Oba ta poslednja nasveta, v skupščini tehtno prevdarjena, sta obveljala enoglasno.

Poslanci mesta tržaškega bili so že na Dunaji. Vsi dunajski časniki zagotavljajo, da minister Giskra jih ni sprejel tako, kakor so pričakovali, mislé, da bode „amen“ rekel k vsemu, kar laška stranka zahteva. Jako žalostno bi bilo to, da bi vlada dunajska ne vedela, kaj je jedro vseh dogodbe tržaških, in da bi verjela takim časnikom, kakor je magjarski list „Pest. Lloyd“, kterege ni sram, da črtí mirne in Avstriji zveste Slovence okolice tržaške, „Italianissime“ pa objema kot „ljubeznjive angelje“. Važno je, da Slovenci okolice tržaške izvedó, kaj piše dopisnik iz Trsta v ogerski vladni list, ki tako-le začénja psovke svoje: „Naši kmetje skušajo nam življenje greniti kar le morejo. Očitno razglašajo, da vsak Tržčan, ako se prikaže v kampanijo, naj bo pripravljen na tak sprejem, kakor so nedavno Ljubljance sprejeli „dobri kmetje“ okolice ljubljanske. Res, prav prirčno je to! Sred mirnih časov devlje truma slovenskih kmetov naše bogato glavno mesto v obsedni stan in to samo zato, ker mu hudo delstvo pripisuje, da Lahi in Nemci v njem prebivajo, a ne Slovani, in sili naše uboge bogate meščane, da se v sedanji vročini zadušijo v mestu, ker si ne upajo stopinje storiti na deželo, ako jih ne spremijo vojaki do sv. Jerneja, sv. Andreja ali na druge kraje, kamor Tržčanje radi zahajajo zaradi veselja. Pri strašni sedanji vročini je tedaj srditost meščanov proti okoličanom silna in to tem več, ker celó vladni časniki pišejo, da so „naši dobri kmetje“ čedalje bolj razkačeni. Koliko je v tacih okoliščinah naša gosposkina administracija vredna, ne rečem družega kot to „difficile est satyram non scribere“ (to je, „teško se človek zdržuje, da ne bi grenkih povedal.“) — In take laži, tako hujskanje si upa ogerski vladni časnik po svetu raznašati prav nasproti dunajskemu vladnemu listu „Wien. Abendpost“, kateri brez ovinkov hvali poštenje kmetov v okolici tržaški. Celó malo drugače kakor „Pest. Lloyd“ pa se glasi tudi adresa, ki jo je tržaški mestni odbor poslal ministru dr. Giskri; tudi ona blodi o „panslavizmu“ in „klerikalizmu“, kakor da bi nihče ne bil slišal klicev „Eviva Garibaldi!“ „eviva Italia!“ itd., in

Slovenem, ki so klicali „živila Avstrija!“ „živio cesar!“ se potikuje izdajstvo, sovraštvo do vlade itd.!!

Tako po Slovanih udriha vsak nemškutar in vsak lahón, kakor da bi pankrti bili v Avstriji. Oni na Primorskem morali bi celó molčati, ako bi jih „mati Italija“ požreti hotela, kakor kaže to zemljevid, ki je lani v Milani prišel na svetlo pod naslovom „Carta dell' Italia con le nuove divisione, 1867. Milano, presso l' editore Antonio Vallardi“, in ki Trst in okolico njegovo, celo Istrijo in velik del kranjske dežele do Postojne in 3 okraje goriške, pa tudi laške Tirole kar naravnost imenuje „italijansko zemljo!“

Evo sad tistega semena, ki ga je pod Metternihom zasejala avstrijska politika: „divide et impera!“ Na Českem je nemščina brzdata česko narodnost, v Galiciji poljska rusinsko, na Kranjskem, Štajarskem in Koroškem slovensko nemščina in na Primorskem laščina. Po vseh teh deželah se je zatirala v šolah, uradnih in javnem življenju ena narodnost in po naročji nosila druga in to še tista, ki nima naroda v deželi. Absolutizem je tlačil pravico narodo, da je v nekterih deželah, kakor na Českem, na Kranjskem, Štajarskem in Koroškem do tega prišlo, da se čudijo zdaj Nemci, da Kranjci, Štajarci in Korošci niso vsi Nemci, Lahi pa, da Primorci niso vsi Lahi, in da v vseh krajih je bil vsak, ki je zahteval narodu njegove pravice, proglašen in tudi v policijske protokole začrtan kot „ultra“ in „rogovilež“! Kdor se ni nosil za Nemca ali Laha, brez milosti bil je „sovražnik vladi!“

Tako je Avstrija z napetimi jamborijadrala z nemščino in laščino, mislé, da ne pride nikoli sodni dan. Al zmotila se je — kajti Bog pravični je nad nami! Zdaj je zadnji čas, da se otrese pogubivne politike. Narodi, toliko zatirani a vendar ne zatrti, zbudili so se in zahtevajo „vsacemu svoje.“ Oni so siti razpora, ki ga je vlada sama sejala s tem, da je narod dala po narodu gospodovati. Oni previdijo, da pretveza „omike“, po kateri je narodom materni jezik jemala, ni pošteno djanje, ker narod po celoti svoji se dá omikati le v svojem jeziku, in da bo že sam in tudi rad segel po učenju družih jezikov, ko bo videl, da mu ti koristijo in da zavoljo tujščine škode ne trpi národní jezik.

Kadar pa narod v državi svoji vse pravice vživa, ki mu pred Bogom in svetom gredó, tadaj se čuti samega sebe, dobí zaupanje do lastne moči, se ponaša s svojim blagom, postane samostojin in ni več podlaga tujčevi pēti — z eno besedo, on postane faktor v deželi, kteremu drug národ ni več gospodar, ampak to, kar je sosed sosedu.

In to mora tudi na Primorskem biti. Vlada mora vse zapreke odstraniti Slovenem, da pridejo do vseh svojih pravic na svoji zemlji, da se Lah ne misli gospoda njihovega in da se predrznemu Turincu strga „nuova carta dell' Italia!“ Ako vlada še dalje grlí italijanstvo — podpiralo bo le centrifugalni element, pa odbacnila bode od sebezvesti narod slovenski, ki je bil zmiraj steber edini Avstriji!

Kakor si bode „mati Avstrija“ postljala, tako bode ležala! Če tudi žalostna zgodovina kaže, da zginejo narodi na svetu, kaže še večkrat, da še pred zginejo države, zato naj gledajo možje, ki imajo državno krmilo v rokah, da škode ne trpi Avstrija!

Dopisi.

Iz Ljutomera 26. julija. (Slovenskim dijakom.) Lepa je priložnost slovenskim dijakom v predstojećih vakancah zopet za svoj mili narod kaj storiti. Čitalnice naj bodo njih zbirališča, polje njihovega delovanja pa

naš nauka zeló potreben prosti narod. Čitalnica ljutomerska željno pričakuje teh milih gostov in se za trdno nadja, da jo bodo posebno iz ljutomerskega, gornjeradgonskega in ormuškega okraja pri svojem prihodu na svoj dom precej prve dni obilno obiskali in da bode ta poziv v vseh domorodnih srcih brzi odziv našel.

Čitalniški odbor.

Iz Ptuja. (*Vabilo.*) Po §. 8. pravil i vsled dotičnega sklepa skupščine dne 14. maja t. l. se sklicujejo vsi prečastiti društveniki v občni zbor na dan 6. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne, da se posvetujemo o premembi čitalničnih pravil. Zvečer je velika beseda v čitalnici. Dijakom i bogoslovcem je vstop v čitalnico brez plačila dovoljen.

Čitalnica v Ptujju dne 22. julija 1868.

Ravnatelj.

V Gradcu julija meseca. *) — Ker so šole prevažen faktor vsemu narodnemu življenju, Slovenci pa milo pogrešamo svojim potrebam ugodnih šol, zato so sklenili slovenski dijaki graškega vseučilišča pred svojim odhodom iz Gradca, da dvignejo svoj glas in podajo vladi prošnjo, naj dá Slovincem prvič narodne slovenske niže in srednje šole, drugič, naj napravi slovensko pravniško akademijo v Ljubljani na domačej zemlji, in tretjič naj se dopolni vseučilišče v Zagrebu. Te šolske počitnice se snide tedaj v Ljubljani zbor vseh slovenskih dijakov po avstrijskih univerzah in odhodnikov vseh gimnazij. Zbor bode natanjčnejše razpravljal o tej zadevi in potlej vladi podal prošnjo, naj nam izpolni želje zastran omenjenega predmeta. Vas, slovenske dijake pa pozivljamo, da se zberete v kolikor mogoče obilnem številu; posebno se nadjamo, da se naša mladež z dunajskega vseučilišča, ki šteje toliko bistrih glav in gorečih src za domačo reč, vsa pridruži našemu praporju, da vzajemno in enoglasno izrečemo svoje želje in pravične tirjatve. Zborovalo se bode avgusta meseca tega leta, dan pa se naznani v kratkem času po slovenskih časopisih.

A-OBB.

Iz Motnika. A. P. — Sprejmite drage „Novice“ tudi iz našega kraja nektare vrstice. Pregovor pravi: „Kdor družega govoriti ne vé, on vreme hvali ali toži“, al vendar je resnica, da takega nerodnega vremena ni kadar si bodi kot letos. Že skor mesec dni pri nas ni skor dneva brez dežja, ki škoduje poljskim pridelkom. Strneno žito, ki je sprvega lepo kazalo, je zdaj rijasto in drobno; pri krompirji se je že prikazala bolezen; proso in kuruza malo bolje kažeta; sena se je precej nakosilo, al težko so ga spravljali; tudi sadja, razun jabelk, ne bo veliko, da bi Bog dal, da bi še le ajda kaj dobro storila. Pri nas sicer tožijo, da je tesen svet in premalo prostora; vendar še leži veliko zemlje brez posebne koristi. Če bi se po prostorih in mejah, ki so obraščeni s trnjem in grmovjem, le-tó strebilo in namesti njega nasadilo sadno in murbovo drevje, kmalu bi bil velik dobiček. In saj tudi drugod tako ravnajo. In če bi pri nas tudi polje umno obdelovali in gnojili, kakor drugod skušeni in umni kmetovalci delajo, tudi bi na malem prostoru precej več pridelali. Kar je železnica narejena in je velika cesta prazna, je tudi naš kraj precej slabejši od prej, kajti marsikter zaslužek je zginil. Pred nekaj leti je kupčija z lesom in diljami dala nekaj zaslužka; kake tri leta sem pa je čisto opešala; zdaj se sopet nekaj zbuja, pa jelovega lesa že močno manjka in v kratkem ga skor za domače potrebe ne bo. Res bo treba misliti, od kod se bo dobil denar, ker davki so že zdaj presilni, a rastejo še vedno! Jez mislim, da ne bo lahkomišleno, če bi tudi začeli na

*) V zadnji uri pred tiskom še le prejeli smo dopis. To v porazumljenju. Vred.

murvo- in svilorejo misliti, ktera toliko milijonov ljudi živi; zlasti ker pri nas murve tako lepo rastejo; videl sem pred kratkim triletne murvice, ki so že letos za pol četrt čevljev izrastle. — Lani so začeli nekteri vnanji gospodje v naši okolici iskati premoga, koji je zares lep in drag; samo da do zdaj še niso mogli priti do stanovitne žilje. Če Bog dá in sreča, da dobijo pravo in stanovitno lego, potlej bi še marsikter goldinar došel v naš kraj. Tudi železne rude se v našem kraji prav dosti nahaja, zraven pa tudi hoste za oglje; le škoda, da je naša domača železna obrtnija vsled nam neugodnih pogodb z vnanjimi državami čisto v nič prišla! Ne vem, kamo pridemo v takih nemilih okolnostih! — Kar se tiče občinskih naših zadev, imamo že več let spoštovanega in skušenega (že v tretje voljenega) župana L. Brvar-ja. Prav občna želja je, da bi naše županije se po vsem brez obojavljenja poprijemale vseh jim spadajočih poslov. Če bi se naše slovenske županije z združeno močjo in krepko poprijele vseh, nam vsled novih (če tudi ne po vsem ugodnih) postav danih pravic, vendar bi se naša stvar drugače obrnila. K temu pa je tudi potreba, da se osnujejo občine dosti velike, da je moč dobiti v njih duševnih in materialnih moči in sredstev za vzdrževanje in krepko zastopanje svoje. Tudi pri nas bi bilo močno želeti takega primernege združenja, ker dve občini, vsaka okoli tisoč duš, bi gotovo lože se združeni oskrbovali, kot vsaka posebej. — Ne smem pozabiti tudi še omeniti našega častivrednega, za dušni prid svojih faranov skrbno vnetega g. župnika Šust-a, ki so nam farno cerkev v malo letih tako čedno okinčali in s potrebno opravo oskrbeli, da je veselje va-njo stopiti; zraven pa tudi v podružni kapeli nova oltarja omislili in jo ozaljšali. Potreba nam je še dobro vbranih, lepih zvonov, in veliko so si že za to prizadevali; al taka naprava bo brž ko ne prehuda za sedanji trdi čas, in bo treba nekoliko počakati kaj boljega. Rad bi še kaj omenil o šoli in drugih naših duševnih potrebah, pa to drugi pot, če bo drago. *)

Iz Motnika. (*Javna zahvala častitemu g. Novičnemu dopisniku iz Londona.*) Častiti gospod! Dolžnost mi je, da Vam v imenu Glavatičeve rodbine izrečem srčno zahvalo za Vašo veliko skrb, trud in stroške, ki ste jih imeli pri iskanji Glavatičevega imena in oporoke. Le škoda, da je tolik trud bil zastonj, ker res čudno je, da ni nikjer nič zapisano o njem; kakor tudi to, da tukaj se ohranilo ni nobeno pismo, ki bi kaj o tem razjasnevalo. Zdaj ni družega pomočka več kot tega, če bi se dalo kje kako staro pismo dobiti, ki bi o tej stvari kaj določilo. **) Znabiti, da je v starih uradnih zapisnikih v Mekinjah še kaj sledú o tej stvari; al če bi bila stvar gotova, bili bi Vi s svojo marljivostjo gotovo kaj našli. Vi pa ste s tem djansko kazali, da Vam je tudi v daljni deželi mar za blagor domače dežele. Sprejmite toraj srčno zahvalo, in sladka zavest domoljubne svoje skrbljivosti naj Vam povrne trud, ki ste ga imeli; kajti Vi ste storili, kar se brez Vas ne bi bilo dalo storiti. Zraven naj bo pa tudi častitima gospodoma dr. J. Bleiweisu in J. Murniku za njuno preprijazno pripomoč v tej stvari izrečena srčna zahvala.

A. P.

Ambrus 24. julija. J. S. — Poslednje „Novice“ so sicer že povedale nesrečo, ki se je 16. dne t. m. popoldne zgodila pri nas; vendar naj jo omenim še jaz

*) Dobro došlo!

**) Vredništvo je sprejelo od gosp. dopisnika iz Londona v 29. listu „Novic“ obljubljeno knjigo, ktera obsega imenik vseh tistih, kterih oporoke in zapuščina se še v Londonu nahaja. Ako želijo bližnji sorodniki pregledati ta imenik, naj se oglasé pri vredništvu, da se jim izroči omenjena knjiga v pregled. Vred.

in dodam nekoliko svarilnih vrstic. Šel je namreč neki oče s svojo 16letno hčerjo in 14letnim sinom pa s 6letnim sinčekom svoje že omožene hčere na poleg vasi stoječ hrib senó pospravljat. Imeli so seboj samotež voziček, s katerim so senó skup vozili. Okoli 4. ure pridrvi vihár hud oblak od Krke sem. Otroci voziček s senom pod zeló obsekan hrast potegnejo in se pod-nj v zavetje spravijo, oče pa kakih 12 sežnjev daleč od ondot se pod grmovje vleže. Ploha se vlije, toča se vmes vsuje, strela udari in ubije vse tri otroke. Oče zavoha strelni smrad in brž stopi do otrok; najde jih enega na družega naslonjene — mrtve in po obrazih črne kot oglje. Ni bilo videti strelnega sledú ne na hrastu ne na vozičku; le otrokom so bili lasje nekoliko osmojeni. Videl sem jih na mrtvaškem odru take, kakor da bi bili živi spali. — Ta žalostna prigodba naj opomni ljudi večkratnega svarila, da je silno nevarno o hudem vremenu pod drevje vedrit hoditi.

Iz Kranja 24. julija. (*Nov „dohtar Dulkamara.“*) Kmalu nastopijo menda tudi novi časi za zdravilstvo. „Putika“ ozdravljala se bode s katranom, pljučnica s kislim zeljem in jetika z veroneškimi salamami; saj pri nasso se unidan ozdravljale vse bolezni, kakoršne si, dragi bralec, le misliti moreš, z mji lom (žajfo) in kolofonijo. Bil je namreč v našem mestu te dni nek Lah, ki se je krstil „dentista e professore meccanico approvato dal supremo consiglio di sanità di Torino.“ Ruval je zobé, operacije opravljal — in to tudi očitno na trgu — zastonj in za plačilo, zraven tega pa, in to bilo je za njegovo mavho poglavitna stvar, dajal je ljudém zdravila za vsakoršne bolezni, in sicer zadnji dan ne cenejše kakor po 5 ali 7 gold. 50 kr. Mnogo lahkovernih tičkov je na svoje limanice vjel, katerim so se pa oči še le potem odprle, ko je šalobarda „professore meccanico“ peté in kakih 500 (?) gold. odnesel! Uganjal je cele tri dni svoje burke, in Bog vedi, kako dolgo bi jih še bil, ako ga ne bi bila ustavila okrajna gosposka. — Ne čudimo se pa temu, da je sleparju verjelo prosto ljudstvo, ktero je od vseh strani k njemu vrelo; al da so mu verjeli in se za-nj še potegovali tudi taki, ki se štejejo med „inteligencijo“, to je prečudno! Ni pa namen tem vrsticam, da bi popisale vse hokuse-pokuse, s katerimi je „professore meccanico“ ljudi tako slepil, da pri belem dnevu niso videli; le ubogo ljudstvo, kteremu še za vsakdanje potrebe krajcarjev primanjkuje, opominjamo, naj se varuje tega „doh-tarja“! Brž ko ne bode poskusil še drugod svojo srečo; zatoraj prosimo tudi sl. c. kr. deželno zdravstveno oblastnijo, naj tega „profesorja“ nove zdravniške dobe, ki si je zapisal na svojo zastavo „mundus vult decipi, ergo decipiatur!“ energično iz dežele odpravi.

Iz Ljubljane. (*V seji deželnega odbora*) je prišlo pismo c. k. finančnega ministerstva na znanje, po kterem dobí deželni zaklad (Domestikalfond) za leto 1862 neizplačanih 8980 gold., za letošnje leto pa 12.500 gld. To pismo tudi obeta, da deželnemu odboru doide kmalu sporočilo, kako misli vlada z deželo se pobogati za premoženje, ki jej je bilo po odhodu Francoza vzeto. Ako se deželi po pravici odmeri, kar jej gré, potem se bode dalo na prid njen vendar kaj storiti iz tega denarja; zdaj se morajo vse potrebščine nakladati na davke. — „Novice“ so v poslednjih dveh listih nanzanile, da c. kr. ministerstvo kmetijstva namerava za mesec avgust in september na Dunaj sklicati kakih 2 do 300 učiteljev ljudskih šol, da se podučijo v kmetijskih znanostih. Deželni odbor je prosil, naj na državne stroške vzame tudi nekoliko kranjskih učiteljev za ta čas na Dunaj.

— (*Šolske stvari.*) Te dni so bile na tukajšnji gimnaziji tako imenovane zrelotne preskušnje (matúre). Iz-

med 40 osmošolcev jih je delalo 39; slišali smo z veseljem, da prav veliko mladenčev je te ostre preskušnje izvrstno dovršilo. Čestitamo jim prav iz srca in kličemo „pravo“! — V „letnem sporočilu mestne glavne šole pri Št. Jakobu“, ki je letos imela 351 učencev v vsakdanji, 122 pa v nedeljski šoli, v vsem skupaj tedaj 473, nahajamo tehten in prevdarka vreden spis gosp. M. Močnika pod naslovom „Zanemarjeni otroci v našem mestu“. — 27. in 28. dne t. m. so babice nemškega kursa imele preskušnje iz porodostvja; bilo je izpraševanih 14, polovica njih je odgovarjala izvrstno, ostale dobro, le ena reva ni mogla z nemščino ne naprej ne nazaj. Izpraševali so vodja c. kr. porodostvne učilnice medicinalni svetovalec dr. pl. Andrioli, c. kr. profesor porodostvja dr. Valenta in pa dr. Karol Bleiweis.

— Svetli knezoškof ljubljanski so gledé na nove verske postave izdali pastirski list duhovščini svoje škofije, kteremu je dodan poduk, kako naj se véde o zadevah „civilnega zakona.“ Gêslo našega gospoda knezoškofa, kakor vseh družih škofov, je to, da zákon je in ostane sv. sakrament, in iz stališča te večne resnice se „civilni zakon“ ne more soditi drugače kakor ga sodi katoliška cerkev. Kakor pa so vsi drugi pastirski listi našli svoje „kritikuse“, tako je tudi pastirski list našega gospoda knezoškofa v „N. fr. Presse“ iz Ljubljane našel „sodnika“, ki pravi, da pastirski listi vseh škofov so narejeni po enem kopitu, le da so eni bolj vljudno, eni bolj debelo pisani; ljubljanski „kritikus“ je tako „milostljiv“, da pastirski list našega škofa prišteva prvi vrsti, pa še to dodaja, da „brž ko ne so bili škof iz Rima naganjani v razglas tega pisma.“ Kaj vse vendar naši liberalni Salamoni vedó!!

— V nedeljo smo na čast patronu Št. Jakobške cerkve pri slovesni sv. maši slišali novo kompozicijo gosp. Antona Försterja. Gosp. Förster se je zopet s to kompozicijo skazal popolnega umetnika, kajti delo je izvrstno. Tudi péla se je maša prav lepo; peli so gospodje in gospodičine čitalničnega pevskega zbora in pa slavnoznana gospá Gregoričeva. Cerkev je bila prepolna pobožne množice.

— „Matica ilirska“ je „Matici slovenski“ zastonj prepustila vso Stanko Vrazovo nabirko slovenskega narodnega blaga. Slava!

— 5. dne avgusta je občni zbor „Matice slovenske“ v Ljubljani. Pred zborom (ob 8. uri) je slovesna maša v stolni cerkvi, pri kateri pod vodstvom Försterjevim pojó gospodje in gospodičine čitalničnega pevskega zbora. Ob 9. uri je zbor v mestni dvorani; zvečer je muzikalna zabava v hiši čitalničini.

— Radostni povemo svojim bralcem, da spet dva Kranjca g. Kristan Jožef iz Vodíc in g. Dolenec Rihard iz Vipavske doline se učita višega kmetijstva na veliki učilnici ogerskega Altenburga in da sta prav izvrstno dovršila prvo leto, kakor je lani dovršil g. Fr. Povšè obá tečaja. Tako dobí dežela pripravnih učiteljev, kadar pridemo do tega, da si domá napravimo učilnico za kmetijstvo.

— Gotovo bode všeč izvediti našim svilorejcem, da je častiti ud kmetijske družbe gosp. stavbini mojster Treo, kterege poznamo, da je umen svilorejec, si omislil motovílo za svilo, ki ni samo prav lično in praktično, temuč tudi prav dober kup. Na tej mašini mota svoj lastni letošnji pridelek, pa kupuje tudi lepe kokone (v svoji hiši št. 82 blizo koliseuma). — Le to, da imamo domá motovila za svilo, more domačo svilorejo povzdigniti na višo stopnjo. Zato želimo srečen vspeh g. Treovi napravi.

— C. k. deželna sodnija je pretekli teden tukajšnjo trgovko Karolino Trautmanco (poprej vdovo Je-

šenakovo) in pa zakotnega pisarja Jožefa Uršiča na 2 leti obsodila v težko ječo zavoljo hudodelstva goljufije, doprinesenega s tem, da sta skrila pravo oporoko (testament) ranjcega trgovskega pomočnika Erkerja, ki je pri nji služil, in krivo oporoko naredila. S to goljufijo se je trgovka Trautmanca hotela polakniti 7000 gold. Sodnija je ob enem ponarejeno oporoko zavrгла. Trautmanco je zagovarjal dr. Schreiner, advokat iz Gradca, Uršiča pa tukajšnji advokat dr. Zupan. Neprijeten vtisek na pričujoče je delalo še posebno to, da je Trautmanca že 64 let stara, Uršič pa 61 let. Žalostno to razpravo je kratkočasila nekoliko Katra Korbičeva, kajzarica in pa glasovita mazačinja iz Tacna, ki je rajncega Erkerja ozdravljala. Smešno je bilo slišati, kako gladko jej je jezik tekel, ko je svoje „dohtarstvo“ razlagala, vmes pa tudi slovenščino predsednikovo zavračala, na priliko, da ni „oženjena“, kakor je on rekel, omožena pa je itd. — Oba obsojenca sta konečno rekla, da se pritožita zoper obsodbo.

— (Poslanica zaradi naprave mestne godbe.) Ker imamo doneskov za napravo mestne godbe že toliko zagotovljenih, da smemo upati ustanovljenja te mestne naprave, vabimo gospode, ki so že doneske podpisali ali jih še bodo, naj pridejo jutri 30. julija zvečer ob 8. uri v gostilnico „k Slonu“, da se bolj na tanko pogovorimo o tej zadevi in se voli godbin odbor.

Mnogo muzičnih prijateljev.

— Pravda, ktera je zadevala tudi nekaj družabnikov „južnega Sokola“, se bo menda preiskovala vnovič. Spustili so se danes vsi že zaprti.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. Deželni zborom bode, kakor časniki pripovedujejo, ministerstvo več postav predložilo, tako, na priliko, ministerstvo nauka: postavo o realnih šolah in pa postavo o vplivu pri nagledu ljudskih šol; ministerstvo notranjih oprav: postavo, po kateri se imajo odpraviti dovoljenja ženitev, postavo o premembni volilnega reda pri deželnih zborih, postavo o goveji kugi itd. Ker že vsled državnih osnovnih postav samo po sebi pride več razprav v deželne zборе, in ker deželni odbori sami boje prinesli mnogo predlogov zborom, bode pač v stiski z ubogo kratkim časom 6 nedelj, ki so odločene deželnim zborom.

— Po tukajšnih časnikih je počil te dni glas, da se avstrijska in pruska vlada nekako bližate. Brž ko ne je to le — pravljica.

— Okoli nemških strelcev se suče zdaj vse dunajsko življenje; sešlo se jih je na tisoče iz mnogih krajev sveta, a tudi taci krajev, ki niso nemški, vendar tisti, ki so prišli, „strelci“ so nemški; tarča njihova ima gêslo: „edinost nemška“, ki se prevdarja v brezštevilih govorih in napitnicah. Ako bi Slovani avstrijski v kaki skupščini v iste govore nemških strelcev in družih namesti besede „nemški, a, o“ stavili besedo „slovanski, a, o“, oj! to bi časniki dunajski kričali o „panslavizmu“, „velikem izdajstvu“ itd., kakor so kričali takrat, ko so nekteri avstrijski Slovani bili v Moskvi. Se ve, da si ti časnikarji mislijo: „quod licet Jovi, non licet bovi!“ Treba, da si Slovani vzamejo te strelske govore „ad notam.“ Državni kancelar Beust se je odtegnil strelcem in biva v Gastajnskih toplicah. To pa zelo mrzi strelcem. Edini minister Giskra jim je napiljal pri velikem obedu.

— „Zukunft“, ktero je hudoben jezik si prizadeval ovaditi za vladni časnik, kaže v vsakem listu, da je

samostojin list, ki pa pod vredništvom vrlega dr. Jordana ne išče „slave“ v škandalih in obrekovanji najboljih rodoljubov. Zato ga živo priporočamo našim rojakom.

Istrija. Po novi vredbi so cesarska okrajna poglavarstva: v Kopru, Poreču, Poli, Paznu, Voloski in Lusinu.

Trst. Dunajski časniki za gotovo pripovedujejo, da c. k. podmaršal Möring iz Levova pride začasno, dokler se ne poravnajo homatije tržaške, za deželnega glavarja v Trst. (Podmaršala poznamo v Ljubljani, ko je bil pred nekimi leti polkovnik tukaj, kot posebno priljudnega moža). Isti časniki pravijo, da je deputacija tržaška debelo gledala, ko jej je minister Giskra resnico v oči povedal. (Ni bila tedaj kaj bolj srečna memo ljubljanske, ki jo je dr. Turniček vodil.)

Goriško. V Gorici, Gradiški, Tominu in Sesani so sedeži novih ces. okrajnih poglavarstev.

Štajarsko. Po novi osnovi ima Štajarska 18 cesarskih okrajnih poglavarstev; v slovenskem Štajarji so: v Radgoni, Ljutomeru, Ptujem, Mariboru, Slovenjem Gradcu, Celji in Brežicah. — Cesarska rudnika Eisenerz in Hieflan je vlada prodala za 13 milijonov gold. nekemu belgiškemu društvu.

Česko. V Pragi. Časnik „Politik“ potopljen po mnogih tiskarnih pravdah, ne izhaja več; namesti njega izhaja „Correspondenz“. — Zaupniki českih deželnih poslancev priporočajo jim, naj ne grejo v deželni zbor.

Hrvaško. Iz Zagreba. Brž ko pride deputacija iz Pešta domú, se začne deželni zbor. Sliši se, da baron Rauch postane ban in bode povišan v grofovski stan. Vse mogoče dandanes.

Srbija. Iz Belega grada. Konečna obravnava z osebami, ki se krivičijo umora knezovega, se je zopet začela. Udeleštvo bivšega kneza Karadjordjevića je neki dokazano; pozvan v Beligrad v sodnico ni prišel, rekši, da ga beligraška sodnija ne more soditi, ker ni več ondi domačin.

Turčija. Na Bulgarskem se je iznova začel punt. Francozki „Moniteur“ trdi, da ga podpira panslavistični odbor in se čudi nečimurnosti rumunske vlade.

Listnica vredništva. Gosp. A. P. v M: Za drugo leto se rado vzame v „Koledar“ bolj prosto izdelan fizično-mehaničen poduk. Gosp. B. St. v S: Prepozno.

Močen in izurjen vrtnarski delavec

dobi brž stanovitno službo, če se oglasi pri gosp. Fr. Schollmajer-u pri sv. Jakobu hišna št. 148 v 1. nadstropji.

Kursi na Dunaji 28. julija.

5% metaliki 58 fl. 80 kr. Ažijo srebra 111 fl. 65 kr.
Narodno posojilo 63 fl. — kr. Cekini 5 fl. 32 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 26. julija 1868.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. — —
banaške 5 fl. 75. — turšice 3 fl. 40. — soršice 3 fl. 95. — rži
3 fl. — — ječmena 2 fl. 30. — prosa 3 fl. — — ajde 3 fl. — —
ovsa 2 fl. — — Krompir 1 fl. 20.

Loterijske srečke:

V Trstu 22. julija 1868: **57. 39. 2. 81. 31.**
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 5. avgusta 1868.